

Saksfremlegg til styret

Møteinformasjon	Innhold
Møtedato	10. september 2026
Saksansvarlig	Jørn Eirik Pettersen
Divisjon	Tjenesteutvikling og bærekraft
Sakstype	Beslutningssak
Offentlighetsvurdering	Offentlig sak
Tidligere behandlet i styret/saksnr.	Viser til sak 83/2025 – Handlingsplan for bærekraft 2023-2026

Sak 63/2026

Nordisk felleserklæring for bærekraftige anskaffelser

Styret inviteres til å treffe følgende vedtak:

1. Styret stiller seg bak «Nordic Joint Statement on Sustainable and Ethical Healthcare Procurement».
2. Styret ber om at det utarbeides en kommunikasjonsplan sammen med de andre nordiske landene for å synliggjøre erklæringen.

Vadsø, 3. september 2026

Bente Hayes

administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Administrerende direktør ønsker at styret skal ta stilling til en felles nordisk erklæring på bærekraft. På en fellessamling for de nordiske innkjøpsorganisasjonene innen helse i mai 2026, ble det etter en felles workshop, utarbeidet en nordisk felleserklæring (se vedlegg) for bærekraftige anskaffelser. Erklæringen ble sendt ut til alle som deltok på møtet. Svenske og danske regioner, Landshospitali på Island, samt finske HUS (Helsinki universitetssykehus), har gitt tilbakemelding på at de stiller seg bak erklæringen. Ledergruppen i Sykehusinnkjøp HF deltok i workshopen og administrerende direktør stiller seg bak felleserklæringen.

Erklæringen er i tråd med de føringer spesialisthelsetjenesten og Sykehusinnkjøp HF allerede har fra Handlingsplanen for bærekraft 2026-2028, samt «Spesialisthelsetjenestens leverandørveikart for netto nullutslipp». I tillegg følger erklæringen opp Sykehusinnkjøp HFs forpliktelser innen etisk handel og åpenhetsloven.

Dette er de tre områdene man er blitt enig om:

- Etablere en harmonisert nordisk tilnærming til aktsomhetsvurderinger
- Styrke anskaffelser av helsetjenester med lave karbonutslipp
- Fase ut helse- og miljøskadelige kjemikalier i helseprodukter

2. Hovedpunkter og handlingsalternativer

Nordisk samordning skaper tydeligere og mer forutsigbare forventninger for leverandører, reduserer dobbeltarbeid og styrker den samlede markedsinnflytelsen. Med det nordiske samarbeidet er målet å utvikle- og gjennomføre dette arbeidet i dialog med leverandører, bransjeorganisasjoner og andre relevante interessenter. Mer harmoniserte krav og oppfølgingsmetoder kan redusere den administrative belastningen, legge til rette for langsiktige forbedringer og hjelpe de nordiske regionene med å bygge kapasitet, dele kompetanse og bruke ressurser mer effektivt.

Erklæringen ble lagt fram til orientering i det nasjonale samarbeidsutvalget for bærekraft i deres møte medio august. Utvalget ser viktigheten av et sterkt nordisk samarbeid og konkluderte med at erklæringen støtter opp under pågående norske- og nordiske prosjekter. Samarbeidsutvalget stiller seg fullt bak erklæringen.

Felleserklæringen er basert på tre områder som man anser er mulig å samarbeide tett på:

2.1. Etablere en harmonisert nordisk tilnærming til aktsomhetsvurderinger

Her vil man anvende risikobaserte og forholdsmessige krav til aktsomhetsvurderinger i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) og OECDs veileder for ansvarlig næringsliv (OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct). Der det er mulig, bør krav harmoniseres på tvers av de nordiske landene for å redusere unødvendig kompleksitet og dobbeltarbeid for leverandører, samt fremme praktisk åpenhet i forsyningskjeden. Dette inkluderer informasjon om hvor produkter produseres, for å støtte aktsomhetsvurderinger og bidra til mer robuste forsyningskjeder i helsesektoren.

Vurdering: Dette bygger på hvordan Sykehusinnkjøp HF jobber med etisk handel i dag og vil styrke dette arbeidet. Norge og Sverige har arbeidet tett sammen på denne måten lenge, men vil nå få med Finland, Danmark og Island i det videre arbeidet. Det gir et tydelig signal til leverandørmarkedet i tillegg til å være ressurseffektivt.

2.2. Styrke anskaffelser til helsetjenesten med lave karbonutslipp

Bruke pålitelige data for å støtte reduksjon av klimagassutslipp og fremme bruk av flerbbruksprodukter fremfor engangsprodukter innen prioriterte kategorier av helseprodukter.

Vurdering: Dette vil støtte arbeidet som alt er i gang med leverandørveikartet og med helseregionenes prosjekt om i større grad gå fra engangsprodukter over til flergangsprodukter. Det vil være mer forutsigbart for leverandørene at dette gjøres på et nordisk nivå. I arbeidet med engangs-/flergangsprodukter vil det være ekstra nyttig å ta med seg de erfaringene man har fra Sverige og Danmark i overgang fra engangs til flergangsprodukter.

2.3. Fase ut helse- og miljøskadelige kjemikalier i helseprodukter

Fremme tryggere produkt- og materialstrømmer ved å benytte European Phase-Out List (EPOL). Dette sikrer at skadelige kjemikalier fases ut av materialstrømmene til fordel for pasienter, helsepersonell, arbeidstakere og miljøet. Samtidig bidrar det til en sirkulær økonomi som på lang sikt gir både ressursmessige og økonomiske besparelser gjennom et helhetlig perspektiv.

Vurdering: Sykehusinnkjøp HF har lenge arbeidet for å få alle de nordiske landene med på utfasing av helse- og miljøskadelige stoffer. Kun Danmark har benyttet den europeiske utfasingslisten som Sykehusinnkjøp HF benytter. Det vil være en stor fordel at alle de nordiske landene benytter den samme listen. Et arbeid med å utvikle et felles veikart for arbeidet med utfasing er påbegynt.

3. Anbefalinger

De tre områdene som er omtalt i felleserklæringen, underbygger det arbeidet som alt er i gang i Sykehusinnkjøp HF, som blant annet omfatter mål i etisk handel-arbeidet beskrevet i [redegjørelsen for 2025](#), [Spesialisthelsetjenestens leverandørveikart for netto nullutslipp](#) og [Handlingsplan for bærekraft 2026-2028](#). Dette er mål som tidligere er vedtatt av styret.

Det anbefales at styret stiller seg bak den nordiske felleserklæringen for bærekraftige anskaffelser (Nordic Joint Statement on Sustainable and Ethical Healthcare Procurement). Erklæringen er allerede vedtatt av Sykehusinnkjøp HFs nordiske samarbeidspartnere.

Styret inviteres til å treffe følgende beslutning:

1. Styret stiller seg bak «Nordic Joint Statement on Sustainable and Ethical Healthcare Procurement».
2. Styret ber om at det utarbeides en kommunikasjonsplan sammen med de andre nordiske landene for å synliggjøre erklæringen.

Videre saksgang og oppfølging

Felleserklæringen blir presentert i et [nordisk leverandørdialog-forum i Malmø](#) 30. september 2026 og det utarbeides en felles kommunikasjonsplan og implementeringsplan i det nordiske samarbeidet.

Trykte vedlegg

- 1 Nordic Joint Statement on Sustainable and Ethical Healthcare Procurement